Lap

Skautų Aidas

1954 m. lapkričio mėn. nr. 11

SKAUTŲ AIDAS

Lietuvių skautų ir skaučių laikraštis * Redaguoja v.s. Stp.KAIRYS, bendradarbiaujant Redakcinei K-jai, redaktoriaus pavaduotojas s. Č. SENKEVIČIUS, Seserijos Vadijos atstovė redakcijoje ps. J. LIESYTĖ, 1305 North Pierce St., Arlington, Virginia, USA, techniškasis redaktorius ir meninės dalies vedėjas ps. Vikt. BRIČKUS * Leidžia Lietuvos Skautų Brolijos Vadija * Prenumerata metams $3.00, pusei metų $1.50 * Smulkūs skelbimėliai iki 20 žodžių $1.00 * Adresas: Stp. KAIRYS, 102 Quebec Ave., Toronto, Ont., Canada * Administracija: ps. Vl. RUŠAS, Box 1003, Station C Toronto, Ont. * Spaudžia spaustuvė Foto-Lith Offset Printing Co., 1033 College St., Tel. LA. 2259.

* Lithuanian Boy-and Girl Scout periodical. Editor Stp. KAIRYS, 102 Quebec Ave., Toronto, Ont., Canada.

Tarybos Pirmijos nutarimu pakelti nuo š. m. spalių mėn. 19 d. į aukštesnius laipsnius ir apdovanoti garbės ženklais sekantieji vadovai: Į SKAUTININKO- ps. VACLOVAS NENORTAS (Hartford, JAV), Į PASKAUTININKO - v.sl. ANTANAS BAZILIAUSKAS (Valencija, Venezuela) ir v. sl. VYTAUTAS PILEIKA (Hartford, JAV), apdovanoti PADĖKOS ORDINU remėjai: LIUDAS JABLONSKIS (Valencija), VLADAS KUZAVINIS (Caracas) ir s.v.kun. ANTANAS PERKUMAS (Caracas) visi Venezueloje, apdovanotas GYVYBĖS GELBĖJIMO ORDINU - sl. ROMUALDAS BRIČKUS (Bostone), LELIJOS ORDINU - ps. VLADAS VENCKUS (Maracay, Venezuela), ORDINU "UŽ NUOPELNUS" - psl. KAZYS AIŽINAS (Caracas), v. sl. DANIUS GINEIKA (Maracay) ir v. sl. KAZIMIERAS ULEVIČIUS (Valencija) visi Venezueloje. PAŽANGUMO ŽYMENIU - sk. VYTAS RAMANAUSKAS (Valencija) ir psl. BRONIUS STEPULIONIS (Caracas).

s.v.v.sl. ALFONSĄ POCIŲ ir vyr. sesę ALDONĄ JUODAGALVYTĘ, sukūrusius skautišką šeimos židinį, nuoširdžiai sveikina

Simano Daukanto d-vė
Londone, Ont.

Mūsų mielą buvusią skiltininkę sesę ALBINĄ KAŠELYTĘ ir jos vyrą LIUDĄ RAMANAUSKĄ sveikiname sukūrusius lietuvišką - skautišką šeimą. Te "Gabijos" liepsnelė šildo Jūsų židinį.

Kregždžių
Skiltis Detroite

ADMINISTRACIJOS ŽINIOS:

* Šio nr. viršelyje sesių įžodis Omahoje, nuotr. s. kun. L. Musteikio.

* "SK. AIDAI" GRĮŽO, nepasiekę šių prenumeratorių: R. Kuprevičienės, H. Empakerio, Vl. Šaltmiero - visi Toronte; A. Gražio ir A. Gausytės Montrealyje; E. Gosaitės, Valois, Que. ir M. Kaulėno Londone, Anglijoj. Dar kartą primename mieliem skaitytojams, kad pakeitę gyvenamą vietą tuč tuojau praneštumėte administracijai savo naująjį adresą.

* Pereitame "Sk. Aido" numeryje per klaidą prie didž. gerb. komp. p. B. Budriūno pavardės buvo pridėti paskautininkio inicialai "ps"; redakcija atsiprašo...

s. ALBINAI KAZLAUSKAITEI - PETUKAUSKIENEI IR j.s. VLADUI PETUKAUSKUI,

mirus jų tėvui ir uošviui -

a.a. ANTANUI KAZLAUSKUI,

reiškiame brolišką užuojautą.

Clevelando Skautininkų Ramovė

Skautų Aidas
1954 m. Lapkričio mėn. Nr. 11

Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

Lietuvos kariuomenė ir skautai

Petras Jurgėla
(Iš ruošiamos spaudai knygos "Lietuviškoji skautija")

Skautaujantis jaunimas veikiai įsisąmonindavo pareigą mylėti savo Tėvynę ir ginti savo kraštą nuo priešo kėslų. Skautai (anksčiau nei kitos jaunimo orjos) sudarė ne tik nuoširdžius santykius, bet ir glaudų bendradarbiavimą su kariuomene ir šauliais. Net okupuoto Vilniaus krašto ir Latvijos lietuviai skautai, aplankydami N. Lietuvą, pasinaudodavo proga pasisvečiuoti Lietuvos kariuomenės pulkuose: apžiūrėdavo kareivines, skaityklas, ramoves, ginklus, šaudyklas, o vakare, malonių įspūdžių pilni, rikiuotėje greta kareivių ir drauge su jais giedodavo maldą ir T. Himną.

Ramiu metu eilė skautų bei jūros skautų sielojosi karišku pasirengimu ir kaip tik tuomet, kai tokia idėja dar nebuvo populiari. Paskiau mokyklose ir skautų vienetuose įvestą karinį mokslą skautai moksleiviai ėjo stropiai, rūpestingai, pavyzdingai. O karinė prievolė jiems tekdavo atlikti visų ginklų rūšių bei tarnybų kariuomenės daliniuose, kur jie įgydavo daugiau specialių žinių ir naudingo kovotojui patyrimo. Kaip išėję skautiško auklėjimo,-si mokyklą ir platų skautamokslį, šie Lietuvos sūnūs daugeliu atžvilgių buvo vertingesni piliečiai, nes skautai nuo pat jaunatvės ruošėsi ir kartu pratinosi budėti Tėvynės laisvės sargyboje. Kariuomenė iš LSB gaudavo ne šiaip sau paprastų naujokų, bet sąmoningų lietuvių ir apsišvietusių žmonių, judrių ir energingų vyrų, kuriems kariškoji tvarka, drausmė, rikiuotė, žygiavimas pėsčiom su kroviniu, grupiniai judesiai laukuose ar miškuose, sekimas bei žvalgymas, sargybinio tarnyba, stovyklinis gyvenimas ir tt. buvo jau **įprasti ir mėgiami dalykai!** Į karinę tarnybą įstoję skautai dažniausiai būdavo visiems mieli bendradarbiai, valdiniai ar viršininkai ir šiaip geri kareiviai, puskarininkiai ar karininkai, pasiryžę ginti Lietuvos laisvę ir, reikiant, garbingai mirti už Dievą, Tėvynę ir Artimą. Tokiems ir kario priesaika buvo tiktai Skauto Įžodžio pakartojimas, nes sąmoningo Lietuvos Respublikos piliečio - kario ugdymąsį jie buvo pradėję broliškoje skautukų skiltyje. Pagaliau, tokiems karinės tarnybos pradžia buvo tik perėjimas iš skautijos eilių į kariuomenės eiles. Štai ko-

Lietuvos kariai užsiėmimuose

kio vertingo elemento Lietuvos kariuomenė gaudavo skautybės dėka! Tad **šiais atžvilgiais LSB buvo tapusi Lietuvos kariuomenės idealui bei uždaviniams artimiausia ir naudingiausia piliečių - karių auklėjimo,-si ir kariško jaunuomenės parengimo mokykla** su saviškais metodais ir sistema.

EI, LIETUVOS KAREIVĖLIAI

Žodž. ir muz. ST. ŠIMKAUS

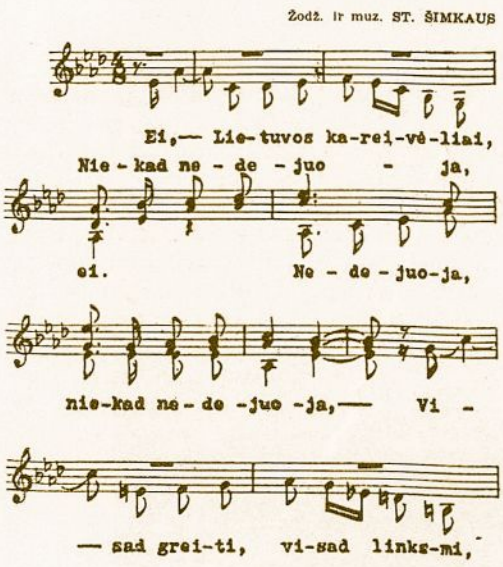

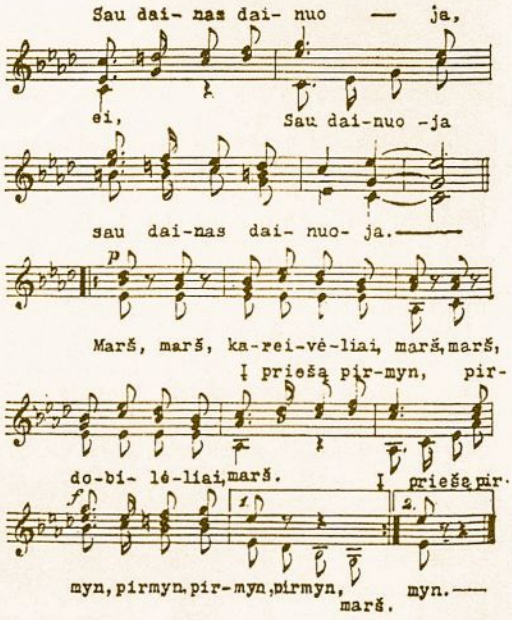

Ei, Lietuvos kareivėliai
Niekad nedejuoja, 2 k.
Visad greiti, visad linksmi
Sau dainas dainuoja. 2 k.
Marš, marš, kareivėliai,
Marš, marš, dobilėliai, —
Į priešą pirmyn,
Pirmyn, pirmyn, pirmyn!
} 2 k.

Lietus lyja, darganota,
Ar giedri dienelė, 2 k.
Kareivėliui viskas tinka,
Skamba jo dainelė. 2 k.
Marš, marš, kareivėliai,
Marš, marš, dobilėliai, —
Į priešą pirmyn,
Pirmyn, pirmyn, pirmyn!
} 2 k.

Mergužėlės mumis myli,
Kepures dabina, 2 k.
Toli lydi, graudžiai verkia,
Meiliai apkabina. 2 k.
Marš, marš, kareivėliai,
Marš, marš, dobilėliai, —
Į priešą pirmyn,
Pirmyn, pirmyn, pirmyn!
} 2 k.

Ei, Lietuvos kareivėliai
Niekad nedejuoja, 2 k.
Visad greiti, visad linksmi
Sau dainas dainuoja. 2 k.
Marš, marš, kareivėliai,
Marš, marš, dobilėliai, —
Į priešą pirmyn,
Pirmyn, pirmyn, pirmyn!
} 2 k.

GARBĖ BĖGA NUO JOS BEIEŠKANČIOJO

Alfa Sušinskas

Turbūt, niekas tiek nekenkia draugystėms ir geriems tarpusavio santykiams, kiek perdėtas garbės troškimas bei nesveikas jos siekimas žūtbūtiniais būdais. Garbėtroška tik sau tegyvena, o ne tiems, su kuriais jis bendrauja ir kurių ratelyje jis būvoja. Garbėtroška laiko save visko centru: viskas ir visi turi apie jį suktis ir šokti pagal jo grojamą muziką. Savo nuomonę jis laiko gudriausia; jo elgesys, jo manymu, esąs pats tinkamiausias ir nekritikuojamas. Įžeidęs kitą ir būdamas pats kaltas, jis neatsiprako įžeistojo ir pažemintojo, bet dar laukia, kad nuskriaustasis prisipažintų kaltu ir net jį atsiprašytų.

Garbėtroška visur kaišioja savo riestą nosį — kur reikia ir kur nereikia; jis įžūliai imasi spręsti dalykus, kurių neišmano, ir kito priešingos nuomonės jis negali pakęsti; jis niekuomet nėra patenkintas tuo, kas kito žmogaus padaryta ir atlikta, o į savo kad ir menkiausią darbelį jis žiūri lyg į nuostabų kūrinį, lyg į kokį stebuklą; visur ir visada jis siekia pirmųjų vietų, nors jis ten visai netinka; jis trokšta, kad jo ir menkiausias patarnavimas būtų kitų laikomas labai reikšmingu ir svarbiu; jis veikia ir organizuoja ne idealizmo, ne kilnių siekių ir ne heroizmo bei pasiaukojimo dvasios traukiamas, bet savo reklamos, savo garbės stumiamas: jis dirba ne idėjai ir ne visuomenei, bet vien tik sau.

Garbėtroška serga ir nusimena, jei nesulaukia trokštamosios garbės. Jam tada viskas atrodo tuščia ir neprasminga; jis tada nekartą ima viską griauti, ką dar vakar statė...

Ir visdėlto garbėtroška nepasiekia tikros ir pastovios garbės visų savo pastangų pabaigoje... Mat, jis pamiršta pagrindinį dalyką garbės psichologijoje: garbė bėga nuo tų, kurie jos siekia ir trokšta; garbė yra lyg žmogaus šešėlis: jis visada vejasi tuos, kurie nuo jo bėga... Žmogus sulaukia tikros ir pastovios garbės tik iš savo gerųjų, nesavanaudiškųjų darbų. Dievo ir artimo meilė, heroizmas ir pasiaukojimas kitiems, nuoširdumas ir sveikas, protingas nusižeminimas apvainikuoja žmogų tikrąja garbe, kurios ir įžūlūs jo priešai neįstengia aptemdyti... Pasipūtėlis garbėtroška nesulaukia trokštamosios garbės dar ir dėl to, kad žmonės nemėgsta ir nemyli tų, kurie patys sau garbės ieškosi ir tik sau tegyvena. Juk žmonės yra labai pastabūs ir jautrūs...

Garbėtroška yra kenksmingas: jis kenkia tiems, su kuriais jis dirba ir gyvena. Garbėtroška pats dažniausiai sugriauna tai, ką jis stato ir kuria; garbėtroška panašus į ledą, saulės švieson išneštą: jis pats nyksta, tirpsta ir kartu aplinką šaldo.

Garbėtroška puikuolis yra nelaimingas padarėlis. Jam niekada nėra gana garbės: juo daugiau jis jos pasiekia (žinoma, laikinai), juo dar daugiau jis jos trokšta.

Išsigydyti iš šios dvasinės ligos garbėtroškai tėra vienas vaistas — šventoji Evangelijos tiesa:

— Kas save aukština, tas bus pažemintas; o kas save žemina, tas bus paaukštintas!

Ir pagaliau:

— Palaiminti yra tie, kurie yra nuolankios širdies...

O argi nuolankios širdies yra save visada aukštinąs garbėtroška?...

Skautė – gamtos draugė

Taip skamba šeštasis skaučių įstatas. Jį mes visos mintinai mokame. Bet vien to paties mokėjimo, aiškus dalykas, nepakanka. Kad tatai nebūtų vien tik tuščiai skambūs žodžiai, mes turėtume geriau išsiaiškinti ir giliau suprasti, kodėl sesės skautės turi draugauti su gamta ir kaip tasai draugavimas turėtų pasireikšti.

Iš mokyklinių vadovėlių mes daug ko išmokstame. Kartu sužinome ir tai, jog gamta yra visas tas gyvasis ir negyvasis pasaulis, kuris apsupa mus. Bet koks keistas ir sudėtingas tasai pasaulis, — to visko mūsų vadovėliai jau apimti nebegali. Čia jau pati skautė turi artintis prie gamtos, susigyventi su ja ir stebėti jos grožį.

Pasaulis jau taip Augščiausiojo sutvertas, kad jame gamta nuloat keičiasi. Vienas metų laikas skiriasi nuo kito. Vienas mėnuo nepanašus į praėjusį. Nėra dienos, kuri būtų į vakarykštę panaši, kaip du neatskiriami vandens lašai. Tačiau vienas dalykas pasilieka amžinai pastovus: tai tas, kad kiekvienas gamtos pasikeitimas atneša savotišką grožį. Ir todėl man sunku būtų apsispręsti, kas man labiau patinka: ar gaivi pavasario žaluma, ar įvairiaspalvis krentančių lapų kilimas rudenį ar pagaliau sniego pūkų apdangalas žiemą...

Arčiausiai prie gamtos mes esame vasaros stovyklų metu. Kas iš mūsų neprisimename tų neužmirštamų dienų ir naktų! Kiek daug čia grožio galėjome semtis iš pačios gamtos, tokio grožio, kurio nepatyrėme miesto suodžiuose ir dulkėse. Skaisti saulutė su glostančiais savo spinduliais, vėsus vėjelis, grynas oras, miškų kvapai, paukštelių čiulbėjimas, mažulyčių, vos - ne - vos įžiūrimų vabzdžiukų (irgi Dievulio tvarinių) zirzimas. Perdaug saulės ir šviesos — įslinkai plačiašakių medžių pavėsin: ir vėl gera, miela, malonu. O ką jau bekalbėti apie gaivinančią upės srovę ar ežero bangas! Porą savaičių pabuvojusios tokiame gamtos prieglobstyje, grįžome į namus jau nebe tokios, kokios buvome išvykusios. Daug sveikesnės, linksmesnės, stipresnės. Tad kaipgi galime nemylėti tokios gamtos, kuri tiek daug naujų jėgų priduoda mūsų kūnui, o dar daugiau skaisčių minčių dvasiai?

Bet prisiminkime, ne visos dienos stovykloje būdavo jau tokios gražios ir ramios. Kartais pačiame vidurdienyje dangus pasišiaušdavo ir apsitraukdavo tamsiais debesimis, kuriuos skersai ir išilgai pradėdavo raižyti žaibų strėlės, o nuo griausmų trenksmo ir žado netekdavome. Ne viena sesė pajusdavo, kad iš baimės kažkaip smarkiau imdavo krutinėje plakti širdis. O įsiutę vėjai būdavo jau benešą palapinių stogus. Bet ar

Toronto Aušros stovykloje...

Nuotr. V. Bacevičiaus.

s. prof. Kolupaila vieši pas Clevelando akademikus. Nuotr. Bacevičiaus.

pabandėme tuomet, nuo savęs nugainioję baimės šmėklas, įsivaizduoti, kokia tai baisi galybė, gamtos jėga, ištrūkusi trumpai akimirkai iš savo varžtų, siaučia ir draskosi, koks didingas tasai Augščiausiojo sutvertas pasaulis, kuriame man bę Jo žinios nė plaukas negali nukristi.

Grįžusios iš stovyklų, ilgai dar buriavomės ir tarpusavio pokalbiuose dalinomės tais naujais įspūdžiais, kuriuos patyrėme stovyklose su jų laužų išdaigomis ir naktinėmis sargybomis, kurių metu būdavo taip ramu, jog, anot mūsų dainiaus, girdėjai, kaip jaunas lapelis ant šakelių kraunas... Nerimai, sese, skubėjai vėl į gamtą nardyti po šaltas ežero bangas ar skriete skrieti kaip stiklas lygiu ledo paviršiumi. Kiek vėl tyro džiaugsmo, kiek jaunatvės energijos, sese, tau teikė nuostabioji gamta, tavo draugė. Ir kaip galėtumei jos nemylėti, ir kodėl turėtumei su ja nedraugauti!

Bet gerai skautei nedera vien tik semtis gėrio ir grožio iš ją apsupančios gamtos. Negana vien tik imti, nieko jai neduodant. Ir pati gamta mėgsta grožį bei tvarką. Jau čia, mielosios, ir mes galime atlikti ne vieną gerą darbelį, atsilygindamos už tai, ką gera patiriame iš savo draugės gamtos. Negalėčiau čia išvardyti visko, kur mes galėtume pasireikšti. Kiekviena mūsų pagalvojusi galės surasti progą ką nors gera padaryti, nes tikrai skautei sumanumo juk niekad netrūksta.

Pabandykime apsižvalgyti aplinkui, ypač pavasarį. Kaip atrodo mūsų kiemelis, žolynas? Ar jau jie taip sutvarkyti, kad aš niekur negalėčiau ir savo rankos laisvalaikyje pridėti, kad būtų dar gražiau, dar tvarkingiau? Man atrodo, kad dar pakaktų vietos vienai kitai naujai gėlytei pasodinti. Jeigu ne, kažin ar nepradėjo dygti piktžolės, kurios, ko gera, ir pačias gėles įsinorės nustelbti. Gal reikėtų jas paravėti. Bet pačias gėlytes dažniau palaistyti tikrai praverstų. Jeigu Lietuvoje, kaip senesnieji pasakoja ir dainos dainuoja, prie kiekvienos sodybos būdavo puikiai prižiūrimas ir tvarkomas gėlių darželis, negėda būtų ir mums kiekvienai įsitaisyti po tokį darželį, kuris mums primintų tolimą, bet visuomet brangią savo tėvynę Lietuvą.

O kažin kaip su inkilėliais paukščiukams panamėse įsikurti ir savo giesmelėmis mus linksminti? Jeigu pačios neįstengiame jų pagaminti, kodėl neturėtume paraginti brolius skautus, kad jie pavasariais tokių inkilėlių nepamirštų. Bus malonumo ir paukščiukams ir mums visiems. Na, o kai ateis žiema ir žemė storai apsiklos sniegu, tada paukščiukams pabarstyti trupinių ar voveraitėms riešutų tikrai nepamiršime.

Tai tik vienas kitas pavyzdys, kur ir mes, būdamos gamtos draugėmis, galėtume savo pirštelius naudingai pajudinti. Juo daugiau sumanumo parodysime, tuo daugiau su gamta susigyvensime, tuo labiau suprasime, kad šeštasis mūsų įstatas yra ne tušti žodžiai, bet gili skautiška išmintis, kurią visuomet turėtume nešiotis savo širdyse.

Jūratė Laikūnaitė.

LAIMĖ DRĄSIESIEMS PADEDA
(Iš Vilniaus krašto padavimų)

Kryžiuočiai!... Kryžiuočiai!... Tas baisus žodis išgąsčiu, nusiminimu ir pykčiu pripildydavo kiekvieno lietuvio širdį. Kiek tai nelaimių atnešdavo šaliai kiekvienas tų plienu apsikausčiusių plėšikų pasirodymas, kurie ant savo apsiaustų nešiojo išsiūtą kryžių, širdy — veidmainystę, pyktį ir godumą, o rankose — kardą, suteptą beginklių kūdikių, moterų ir senelių krauju. Šie, neva Kristaus mokslą skelbią, ginkluoti ir puikybės pilni grobikai eidavo per Lietuvą sodybų gaisrams siaučiant, nuo jų kardų mirštantiems dejuojant, ašaromis nuplautais takais motinų, našlių ir našlaičių, kurių turtus išplėšė, tėvus, sūnus, brolius ir mieluosius bernelius sunkion nelaisvėn nusivarė. Tų ginkluotų kryžiuočių pulkams perėjus, Lietuvos kaimai ir miestai griuvėsiais virsdavo, šimtai kūnų kelius nuklodavo, o žydįs ir ramus kraštas tyrais ir didžiuliais kapais virsdavo.

Tat ir nenuostabu, kad lietuviai visu savo širdies atvirumu nekęsdavo kryžiuočių. Vos tik pirmam gandui apie jų brovimąsi į Lietuvą pasklidus, vyrai kirvių ir iečių stverdavosi, o moterys neįeinamuose miškuose ir tvirtose pilyse slėpdavosi.

Kai Vilnių pasiekė baisi žinia, kad kryžiuočiai, perėję Nemuną, į Lietuvą braunasi ir pakeliui mirtį sėja, viską naikindami, degindami, mieste kilo sąmyšis, kurio ir apsakyti negalima. Nepaprasta skuba buvo krauta į skrynias drabužiai, indai, brangenybės ir slėpta požeminiuose urvuose, žemėsna kasta. Dieną ir naktį pilys tvirtinta, kuriose pasislėpė dalis miesto gyventojų su žmonomis, vaikais ir turtu. Pataisyti prie krivių pilies aštrakuoliai, supilta aukštesni pylimai, pagilinta grioviai. Į pilį buvo privežta kiek tik galima daugiau maisto, ginklų, žodžiu, mieste ir pilyse kaip avilyje ūžė, viskas judėjo.

Baimė didėjo — dienos slinko. Gi vieną naktį dangus nušvito kraujuota pašvaiste. Tai buvo kryžiuočių pranašas, kurie, kraujo ir grobio trokšdami, skubėjo į Lietuvos sostinę Vilnių.

Vos tik aušrai prašvitus, pirmieji jų būriai įsiveržė į miestą, šviesdami baltais apsiaustais, žibančiais šarvais, povų plunksnomis ant blizgančių šalmų. Ir tuoj keliose vietose pakilo į dangų liepsnų stulpai nuo padegtų namų, ir juodų dūmų debesis vėjas paskleidė po visą miestą. Ore gūdžiai aidėjo nekaltai žudomųjų depavimai ir verksmas. Rytojaus dieną jie visa jėga puolė krivių pilį, manydami ją, kaip medinę, greitai paimti. Bet narsi pilies įgula tinkamai pasitiko nekviestuosius svečius. Didžiausi rąstai ir akmenys griuvo ant priešų, verdąs vanduo ir derva srovėmis pasipylė nuo aukštų tvorų ir pylimų, akmeninės kulkos lietumi lijo, tarškėjo visi ginklai, pakilo vilyčių debesys ir, bematant, kryžiuočių kūnais nuklojo visą aplinką, griovius ir perkasus užmuštais ir sužeistais sulygino. Kryžiuočiai nesitikėjo tokio atkaklaus lietuvių pasipriešinmo ir, matydami pilies nepaimsią, netvarkingai pasitraukė į savo stovyklas.

Sekančią ir tolimesnėmis dienomis puolimą pakartojo, bet vis su tomis pa-

čiomis pasėkomis. Dėlto ir nutarė badu priversti pilį pasiduoti. Užėmę Plikakalnį (dabar Trijų Kryžių kalnas), ten įsitaisė vyriausią vadovietę. Puošnioje palapinėje įsikūrė pats ordino magistras, kitas užėmė komturai ir vyresnieji.

Laikas bėgo. Pilyse maisto ir parako atsargos tirpo. Dienos daviniai buvo pusiau sumažinti. Ir kiekvienas jautė, kad netrukus teks pasirinkti: bado ar kryžiuočio kalavijo mirtį arba sunkią nelaisvę. Buvo mėginama pulti priešą naktimis, tačiau prie jo prieiti nebuvo galima, nes sutirpęs sniegas ledu pavirto ir padengė paviršių. Kalnas status, tat ledas padarė jį visai neprieinamu.

Lietuvių kariuomenėje buvo drąsus karys Jasinskis. Buvo tai vyras didelio ūgio, labai stiprus, nekalbus, bet narsus ir sumanus. Gerai jį pažinojo ir kryžiuočiai, nes ne kartą jiems teko paragauti didžiulio jo kardo.

Jasinskiui atėjo į galvą drąsus sumanymas išmušti neprašytus svečius iš Pilkakalnio. Per naktį karštai meldėsi. Pasistiprinęs malda, išsirinko stipriausią ir protingiausią arklį ir aštriai jį pakaustė. Buvo jau apypietė, kai Jasinskis, sėdęs ant žirgo, per Šventaragio slėnį ir Vilnia pakalnėje atsidūrė. Iš tos pusės ant kalno nesimatė nė vieno kryžiuočio. Jasinskis, suspaudęs žirgą pentinais, vienu šuoliu atsidūrė kalno šlaito viduryje. Protingas žirgas atsargiai kopė apledėjusiu kalnu pasirinkdamas vietas, kur patogiau koją statyti. Porą kartų vos neįsirito į upę. Pamažu, žingsnis po žingsnio, slinko į priekį, kol galų gale atsidūrė pačioje kalno viršūnėje. Dar valandėlė — ir Jasinskis jau prie puikiosios palapinės. Už stalo, apdengto gražiais kilimais, apkrauto įvairiausiais valgiais ir ąsočiais su vynu, pečiais atsirėmęs kėdės ramsčio, sėdėjo pats ordeno magistras. Matyt, buvo ką tik papietavęs ir dabar atsegtu apsiaustu, kojas ištiesęs, galvą ant krūtinės nuleidęs, ramiai sau snaudė. Palapinėje jis vienas ir tebuvo. Iš kitų palapinių sklido šūkavimai, juokas, dainos ir taurių skambėsys. Galima buvo lengvai spėti, kad visa vadovybė puotauja, manydama esanti saugi ant neprieinamo kalno.

Jasinskis nė minutės nelaukė. Jis žaibo greitumu puolė į didžiojo magistro palapinę ir, šiam nė sušukti nesuspėjus, pagavo jį į glėbį, užkišo burną, surišo rankas, suveržė, išsinešęs užmetė ant žirgo ir prie balno pririšo. Viską padarė taip vikriai ir greitai, kad niekas iš kitų palapinių nei pastebėjo, nei pajuto, kas atsitiko su vyriausiuoju vadu, nes magistro palapinės anga buvo nukreipta į kalno skardžio pusę, kuria Jasinskis ant kalno užkopė.

Drąsuoliui nuo kalno nulipti buvo šimtą kartų sunkiau, nes ir žirgas turėjo dvigubą naštą vilkti, ir stovykloje kiekvieną minutę galėjo būti pastebėta, kas nutiko magistrui. Bet laimė visuomet drąsiesiems padeda. Ir Jasinskis, būdamas dideliame pavojuje, laimingai nugalėjo visas kliūtis ir atsidūrė pakalnėje. Vos tik jis nusileido pakalnėn, vir-

Laužas dega, aiškiai šviečia, kyla kibirkštys aukštai . . .
Čikagos Atžalynas.
Nuotr. P. Labanausko.

Pastabumo varžybos mūsų jauniesiems

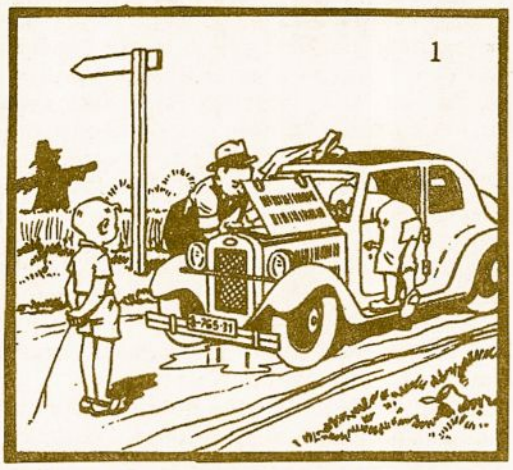

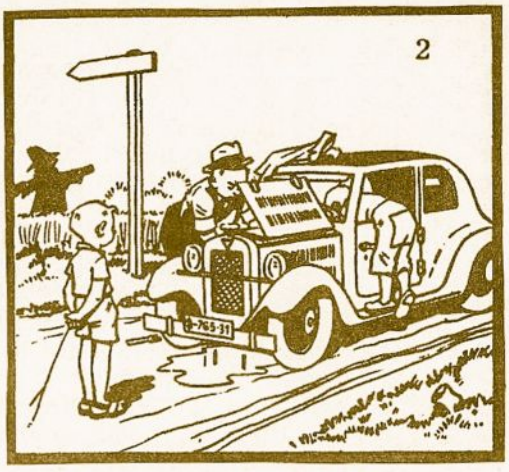

Čia viršuje matote du piešinėlius, kurie atrodo panašūs vienas į kitą, kaip du broliukai - dvynukai. Deja, taip nėra. Antrasis nuo pirmojo skiriasi 10-čia smulkmenų. Tas smulkmenas suraskite, aprašykite ir atsiųskite "Sk. Aido" redaktoriui iki **š.m. gruodžio mėn. 31 dienos.** Pažymėkite savo tikslų adresą ir gimimo datą.

Varžybose gali dalyvauti visi lietuviai berniukai ir mergaitės iki 12 metų amžiaus.

Trims sprendėjams, visas smulkmenas tiksliausiai aprašiusiems, yra skiriamos nemokamos "Sk. Aido" prenumeratos 1955 metams. Susidarius daugiau, dovanos bus paskirstytos burtų keliu.

Tat, gavę šį numerį, tuojau prie darbo! Sekmės! **"Sk. Aido" redakcija.**

šuje kilo baisus sąmyšis ir triukšmas, mat, vienas tarnų pamatė Jasinskį, kai šis jau buvo pakalnėje, ir pažino skersai balno pririštą didįjį magistrą. Subėgo kryžiuočiai ant kalno krašto, įniršę žiūrėjo, kaip priešas jų vadą velka, bet nieko padaryti nebegalėjo.

Pilyje džiaugsmui ir nustebimui nebuvo galo, kai ant uždususio ir putoto arklio pasirodė Jasinskis ir pilies komendantui po kojų nusviedė savo nepaprastą laimikį. Visi pažino kryžiuočių magistrą skausmo, gėdos ir pykčio iškreiptu veidu. Pasinaudodami sąmyšiu, kilusiu kryžiuočių stovykloje sužinojus apie magistro pražuvimą, lietuviai išsiveržė iš tvirtovės ir daug priešų iššudė.

Kryžiuočiai pradėjo derybas, norėdami atgauti magistrą iš nelaisvės. Pilies vadas pareikalavo, kad jie tuojau išsinešdintų iš Vilniaus ir visos Lietuvos ir grąžintų lietuvių belaisvius ir tai, ką pagrobė. Tik tokiomis sąlygomis sutiko grąžinti jiems vadą. Bet žinodamas, kad "kilnūs" riteriai nelabai pratę laikytis duotojo žodžio, pareiškė, kad tik tada paleisiąs jų magistrą, kai jie atsidurs už Lietuvos sienų. Noromis nenoromis turėjo kryžiuočiai priimti šias sąlygas ir nešdintis iš Lietuvos žemių, širdyje žadėdami ateityje atsikeršyti. Rytojaus dieną jie paliko Vilnių. Bet jiems ir vėl nepavyko, nes miškų tankmėse jų laukė pasiruošę žemaičiai ir beveik visą jų kariuomenę išklojo. Į Prūsus grįžo tik likučiai, kur greitai sulaukė ir savo didžiojo magistro.

Jasinskis už šį didvyrišką žygį buvo pakeltas į bajorus, jam buvo padovanotas pats Pilkakalnis ir daug žemės Vilniaus apylinkėse su kitais septyniais Antakalnio kalnais, kuriuos vėliau jo ainiai pavedė katedros kapitulai. Visa ši vieta ir dabar tebevadinama "Jasinskių Altarija".

Tokia esanti pradžia Lietuvos bajorų Jasinskių giminės, kuri vėlesniais laikais, kaip ir daug kitų Lietuvos bajorų, deja, pasidavė lenkų įtakai, užmiršo savo tėvų kalbą ir nuėjo vergauti svetimiesiems.

MEDAUS PAUKŠTIS
Lordas R. Baden - Powell

"Medaus paukštis" — keistas paukštis", — rašo kažkoks poetas savo eilėraštyje, bet jeigu man tektų apie jį dainuoti, sakyčiau, kad jis ne keistas, bet labai protingas paukštis, nors ir nedidesnis už žvirblį.

Mažas padarėlis moka surasti vietą, kur bitės suneša savo medų, kurį mėgsta nemažiau, kaip berniukas šokoladą. Bet jam sunku pasiekti medų, kai bitės paslepia jį medžio drevėje.

Tada paukštelis nuskrenda pas artimiausią žmogų ir priverčia jį ateiti ir atidaryti jam avilį.

Jums bevaikščiojant tarp krūmų, medaus paukštis tuojau prisistato, čiulba ir lekioja aplink, rodydamas kelią į artimiausią avilį.

Jūs sekate nurodytu keliu, kol prieinate medį, kuriame darbščiosios bitės sukrovė savo medų. Jūs kertate drevę, norėdami išimti medų, o paukštelis visą laiką tupi prieš jus ir stebi. Būdami skautais, aišku, nepamirštate padėkoti gerajam paukšteliui ir paliekate jam korį medaus.

Vietiniai Kenijos gyventojai sako, kad jeigu pamirštate paukštelį, jis vėl pasirodo prieš jus ir veda jus prie kito medžio. Tik šiuo kartu medaus jūs nerandate. Vietoj jo didelis žaltys iššoksta iš drevės, bandydamas pagriebti jums už nosies. Tuo būdu paukštis pasijuokia iš jūsų nedėkingumo.

Tokia pamoka yra labai naudinga, nes parodo jums, kad paukštelis turi teisės laukti iš jūsų dėkingumo. Tuo labiau dėkingumo yra verti žmonės, suteikęs jums kokį nors malonumą.

Turite dėkoti ne iš baimės, kurią jumyse sukelia žaltys, griebiąs už nosies, bet todėl, kad tai teisinga, gražu ir labai reikalinga santykiuose su žmonėmis. Juk ne be reikalo skauto įstatas įpareigoja jį būti mandagiu.

Kiekvienas skautas žino stovyklos tvarką: stovyklaujant paliekami du dalykai. Pirmas dalykas yra nieko stovyklos vietoje, antras — jūsų padėka. Padėka Dievui, kad taip maloniai praleidote laiką, ir padėka tam, kuris leido jums stovyklauti jo miške.

Šios tvarkos niekuomet nepamirškite.

Vertė **N. K.**

KO VILKIUKAS GALI IŠMOKTI VIRTUVĖJE

Vilkiukas: — Noriu valgyti.

Virtuvė: — Ar tu virtuvėn tik valgyti ateini?

Vilk.: — O kas man daugiau čia veikti? Juk virtuvė tai ne mokykla.

Virt.: — Sakai ne mokykla? Bet ar pagalvojai taip sakydamas? Virtuvė yra mokykla ir dar kokia! . . .

Vilk.: — Jei būtų mokykla, tai būtų suolai. O čia jų nėra. Tai kur atsisėsti?

Virt.: — Virtuvė yra darbo mokykla. Todėl sėdėti čia nėra kada.

Vilk.: — Bet kad čia nėra nei knygų, nei rašymui priemonių, nei mokytojos.

Virt.: — Yra viskas, yra. Tik tu nemoki jų pažinti. Todėl štai ko tu virtuvėn atėjęs pirmiausia turi išmokti: pažinti virtuvę.

Vilk.: — Aš pradedu netekti kantrybės! Sakyk, kur tos knygos, kur mokslo priemonės?

Virt.: — Antras dalykas, kurio turi išmokti virtuvėje, tai kantrybė. Virtuvė, sakiau, yra darbo mokykla, o darbas be

Vadeiva v.s. V. Šenbergas egzaminuoja . . . Clevelando sk. stovykla, Painsville.
Nuotr. V. Bacevičiaus.

PAVOJINGAS SKRIDIMAS

Laikas bėgo akimirkomis. Už šešiasdešimtis minučių Bartas Henline, jei turės laimės, bus įrašytas aviacijos istorijon, o jei ne, ką jis gerai žinojo, jo laukė mirtis. Iššokti iš lėktuvo, skrendančio 1000 mylių per valandą, negalima, nes tokiame greityje susidūrimas su oru sulaužytų visus jo kaulus. Bartas, gi, tikėjosi skristi dar greičiau, nes lėktuvas XPS buvo skirtas pasiekti greičiui 1500 mylių per valandą. Tad ir buvo pastatytas ypatingai stiprios konstrukcijos — daug stipresnis ir atsparesnis už kitus lėktuvus. Liemenyje patalpintos keturios rakietos slėpė savyje milžinišką jėgą. Su jos pagalba Bartas tikėjosi atlikti savo uždavinį — prasilaužti per tą nematomą sieną, kurią lėktuvas sutikdavo pasiekęs garso greitį.

Šitas greičio tarpas tarp 700 ir 1000 mylių per valandą buvo vadinamas viršgarsiniu greičiu. Dar nei vienas iš tų drąsuolių, kurie iki šiol bandė prasiveržti pro šią paslaptingą sieną, neišliko gyvas, kad galėtų papasakoti apie tas jėgas, kurios jų lėktuvus sutriuškindavo į gabalėlius. Barto tikslas buvo išbandyti tas jėgas, tas triuškinančias oro mases, kurios susispausdavo prieš lėktuvą ir nespėdavo prasiskirti, jų smarkius smūgius bei sukrėtimus ir nuo to greit besikaitaliojančią lėktuvo išilginę pusiausvyrą. Inžinieriai tvirtino, kad pagal jų apskaičiavimus šis lėktuvas turėtų atlaikyti visas tas pasipriešinimo jėgas. Pavykus prasilaužti per šią nematomą sieną ir pasiekus 1000 mylių per valandą greitį, lėktuvas įeitų į kitą greičio zoną, kur jau be kliučių galėtų išvystyti didžiausią norimą greitį.

— Teoretiškai aš turėsiu malonų skridimą, — galvojo Bartas taisydamas diržus, kurie jį tvirtai laikė sėdynėje, — bet praktiškai?...

Pilotas kietai sučiaupė lūpas ir pakratė galvą, nes geriau apie tai negalvoti. Juk užteks dar ir kitų rūpesčių be šio įkyraus galvojimo apie tai kas gali įvykti. Įsijungė radio ryšio palaikymui.

— Čia, apačioje, viskas tvarkoje, — pranešė.

— Gerai, galime pradėti, — skambėjo atsakymas.

Pažiūrėjęs į viršų, Bartas matė sunkiojo bombonešio B-29 sparną. Šis vaiz-

---

kantrybės — ne darbas.

Vilk.: — Na, jau gerai, gerai, tik greičiau sakyk, ko ir iš ko aš čia turiu mokytis?

Virt.: — Daržovės, pienas ir mėsa tai virtuvės knygos, o puodai, dubens, katilai — mokslo priemonės.

Vilk.: — Cha-cha-cha! Tai kas tuomet mokytoja?

Virt.: — Mokytoja tai virėja.

Vilk.: — Tai man mokytoja, tai man mokslo priemonės!

Virt.: — Nesistebėk ir nesijuok. Geriau pasakyk, ar moki išvirti daržovių sriubą?

Vilk.: — Daržovių sriubą?... Tai... tai... kad aš...

Virt.: — Ar žinai, ką pirmiau pradėti virti, daržoves ar mėsą? Ar žinai kurias dažoves pirmiau dėti ir kurias vėliau? Matai, nežinai. Tat kaip gi tu pagaminsi pietus, kai teks stovyklauti?

Vilk.: — Aš... aš...

Virt.: — Nesiteisink, nes to nemoki. Bet virtuvėje gali išmokti. O čia geriausiai pamokys virėja. Jei nėra virėjos, paklausk mamos, ir ji tave išmokys valgį gaminti. O valgį gaminti turi mokėti kiekvienas skautas. Todėl atėjęs virtuvėn: 1) pažink virtuvę ir žinok, kad skanūs valgiai, kurie čia pagaminami, reikalauja mokėjimo, kantrybės ir darbo, 2) išmok būti kantrus ir 3) nebijok darbo.

Vilk.: — Ar tai jau viskas?

Virt.: — Ne, ne viskas. Virtuvėje išmok ir indus valyti, nes ne visi indai vienodai valomi. O skautas tai turi mokėti. Bet ir tai dar bus ne viskas. Tačiau, kai pažinsi virtuvę, tuomet pats gal suprasi, ko čia gali išmokti.

Vilkiukas.

das jam buvo gerai pažįstamas, nes juk ne kartą skrido bandymams. Jo lėktuvas būdavo pakabinamas po bombonešiu, kuris jį iškeldavo iki 35.000 pėdų ir iš ten paleisdavo. XPS krisdavo žemyn kaip kulka, kol įgaudavo skridimo greitį. Šie bandomieji skridimai jam padėjo įsijausti į lėktuvą, išbandyti jo valdymo prietaisus. Įsijungdavo palaipsniui ir rakietas, bet saugodavosi pasiekti tą pavojingą greitį.

Bombonešis palengva judėjo į kilimo tako galą. Ten, gavęs leidimą kilti, pradėjo riedėti cementiniu taku. Pagaliau, kaip didelis erelis su naguose laikomu pagautu paukšteliu, atsiplėšė nuo žemės ir ėmė kilti į viršų.

Sėdėdamas savo lėktuve Bartas neturėjo ką veikti, tad buvo užtenkamai laiko viską apgalvoti. Kelis kartus pakartojo kiekvieną judėsį, kurs buvo reikalingas XPS valdymui. Jo judėsiai buvo beveik instinktyvūs — taip juos buvo gerai išsipraktikavęs. Tačiau jis juos vis kartojo, nes juk tai geriau, negu galvoti apie tai, kas gali atsitikti. Ak, kad jis tą sieną kaip nors galėtų pamatyti, bet tas nematomumas ir darė ją dar pavojingesne. Lengviau kovoti su matomu priešu, negu su kažkuo nematomu.

— Kaip sekasi ten apačioje? Už penkių minučių pasieksime tikslą, — išgirdo bombonešio piloto balsą.

— Viskas tvarkoje. Vietą, kur mane paleisi, pasirink pats. Mane paleisk prieš vėją, o pats pasuk į šoną. Būdamas užpakalyje galėsi geriau mane stebėti. Gerai? — pasakė Bartas.

— Gerai, — išgirdo atsakymą, bet po trumputės pertraukos iš bombonešio pranešė:

— Tuojau paleisim. Ar ten viskas tvarkoje? Turi dar 60 sekundžių, dar 30 — gero pasisekimo ir daug laimės, leidžiam!

Su paskutiniais žodžiais Bartas pajuto, kaip lėktuvas pradėjo kristi. Kurį laiką leido kristi nosim žemyn, kol įgijo užtenkamai greičio ir po to lėktuvą išlygino. Tada paspaudė pirmąjį migtuką, kurs įjungdavo rakietą. XPS pradėjo kilti. Pakilęs ankščiau jį paleidusio B-29, išlygino lėktuvą, kad šis skristų tiesiai ir pažiūrėjo į greičio rodyklę Rodė 400 mylių per valandą greitį. Jis įsijungė dar dvi rakietas. Rodyklė tuoj pašoko ant 500 ir kilo toliau. XPS greit artėjo į nematomą sieną, kur tykojo tos nepažįstamos jėgos, galinčios sunaikinti lėktuvą ir žmogų.

Barto ranka pradėjo ieškoti migtuko įjungti paskutinei rakietai. Greičio rodyklė vis dar kilo. Lėktuvas skrido tiesiai į pasislėpusio pavojaus nasrus. Su šia mintimi per Barto nugarą nubėgo šiurpuliai. Pajuto nejaukų jausmą viduriuose, o rankos sudrėko nuo prakaito. Pastebėjęs savo delsimą, susiėmė ir įjungė paskutinę rakietą.

Dabar jis stebėjo kaip greičio rodyklė kilo ir artėjo prie to taško, kur bus išspręstas jo likimas, kur laukė pasisekimas ar pražūtis. Ar jau tuojau prasidės tie oro smūgiai? Atsakymo ilgai laukti nereikėjo.

XPS žiauriai trenkėsi į tą nematomą sieną. Atrodė, kad kokio milžino ranka pagriebė ir pradėjo mėtyti. Ji suko lėktuvo sparnus, draskė vairus ir kratė kaip šuo nutvėręs žiurkę. Bartas buvo pritrenktas savo sėdynėje. Jo galva įsmuko tarp pečių, kojos pasidarė kaip švino pripiltos. Jis juto, lyg kažkas spaudė jo ranką prie vairolazdės. Atrodė, kad jo kūnas bus sugniuždintas. Akys aptemo ir jis vos tegalėjo įžiūrėti. Tik jo specialus, vadinamas "G", apsirengimas saugojo nuo visiško apalpimo.

Dabar jėgų žaidimas vėl pasikeitė. Lėktuvas šoko į priekį kaip iš patrankos iššautas sviedinys ir metė Bartą atgal išmušdamas iš jo rankų vairolazdę. Mėginant pagauti šioji vos nesutriuškino pirštų. Vairolazdė šokinėjo į visas puses ir daužėsi į piloto kojas. Kol Bartas ją pagavo su abiem rankom, jų nebejautė — taip buvo sudaužytos.

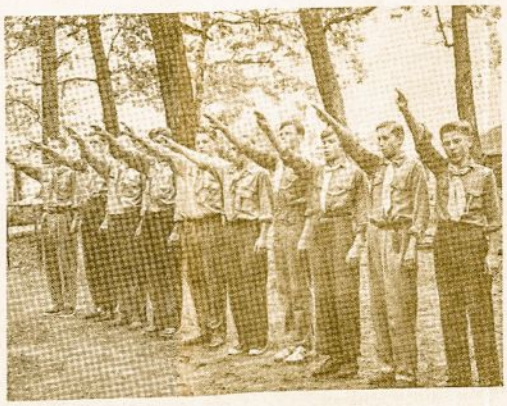

Kondorai Čikagos Atžalyne. .. Nuotr. R. Račiūno.

Buvo juntamas milžiniškas spaudimas į vairus ir jam reikėjo sukaupti visas jėgas, kad galėtų suspausti vairolazdę žemyn. Lėktuvas vėl išsilygino ir kurį laiką skrido ramiai, bet staiga pilotą trenkė į priekį ir jis neteko sąmonės.

Kaip ilgai jis išbuvo apalpęs nežinia. Atgavęs sąmonę vėl jautė kaip braškėjo mėtomas ir kratomas lėktuvas. Jo rankos buvo vis dar įkibusios į vairolazdę ir kiekvienas jos smūgis sukeldavo skausmus rankose ir pečiuose. Staiga Bartas pajuto, kad lėktuve jis jau nebe vienišas. Dabar aiškiai jautė kažką esant kartu. Tasai bendrakeleivis šaukė jam į ausį:

— Iššok! Iššok! Išsigelbėk! Paskiau bus per vėlu! Bartas instinktyviai paklausė šio nematomo bendrakeleivio ir jau ruošėsi lipti, kai vėl buvo partrenktas į sėdynę. Jo ištiesta ranka vėl griebė už vairolazdės ir bandė suvaldyti krentantį lėktuvą, bet nepavyko. Tada, tiesiog stebūklingai, viskas aplink nutilo ir lėktuvas pradėjo ramiai skristi. Pradingo ir nematomasis bendrakeleivis su savo įkyriu šauksmu gelbėtis.

Pažiūrėjęs į greičio rodyklę, Bartas labai nustebo, nes ji rodė 1250 mylių per valandą greitį ir vis dar kilo. Dabar jis suprato, kad pagaliau pralaužė tą nematomą sieną ir atidarė vartus į naujo greičio erą, kuri sutrumpins kelionės laiką iki kelių valandų norint pasiekti tolimiausius žemės kampelius. Džiaugsmas pridavė naujos energijos. Bet staiga atsiminė, kad grįžtant į mažesnį greitį vėl teks laužtis per tą nematomą sieną, kur jo tykojo tik ką pergyventas siaubas. Ir tai turės įvykti ar jis nori ar ne, nes rakietų kuras baigiasi. Staiga jį apėmė netikrumo jausmas. Momentui jis pajuto sugrįžus tą nežinomą bei nematomą bendrakeleivį. Tada, pats nežinodamas kodėl, atsiminė tuos tęsiamai ištartus kažkurio seno piloto — bandytojo žodžius:

— Ko nežinai...

Ir tai jam pridavė pasitikėjimo, nors Bartas niekaip negalėjo prisiminti, kas jam tai pasakė. Jis apsidairė tikrindamas lėktuvą.

Sparnai buvo sveiki, nesulamdyti ir blizgėjo saulės spiduliuose. Vairai buvo lengvai valdomi. Dabar jis pajuto šilumą, kuri vis didėjo. Pagaliau pasidarė taip karšta, kad visą išpylė prakaitas. Greičio rodyklė dabar rodė 1500 mylių per valandą. Išorėj esąs šaltas oras, besitrindamas į taip greit skrendantį lėktuvą, taip jį įkaitino, kad atsirado naujas pavojus. Skrendant toliau tokiu greičiu grėsė pakilti temperatūra taip aukštai, kad įkaitęs metalas neteks savo atsparumo. Bartas nedelsdamas išjungė rakietas.

Greitis pradėjo mažėti, o greičio rodyklė grįžo atgal prie nematomos užtvaros. Bartas, gi, jau žinojo, kad ji nėra nepralaužiama. Vis mažėjančiu greičiu XPS pagaliau trenkėsi į ją vėl.

Šiuo kart kova buvo trumpesnė. Nors lėktuvas ir vėl buvo pašėlusiai daužomas, bet dabar jau nebeveikė galingos rakietos, stumiančios lėktuvą pirmyn. Greitis šuoliais mažėjo ir Bartas netrukus pasijuto ramiai smingąs žemyn. Greičio rodyklė rodė 600 mylių per valandą greitį.

Dar kelios minutės ir XPS, pirmasis lėktuvas skridęs greičiau už garsą, sustojo aerodromo ilgame take. Dabar nuslinko visa Barto įtampa. Jis patogiai išsitiesė sėdynėje ir atidarė kabinos duris. Jo veidu nuskriejo šypsnis, kuris pavirto į ramų juoką. Iš visų aerodromo kampų prie nutūpusio lėktuvo lėkė automobiliai. Iš jų iššokę žmonės rado jį vis dar ramiai besijuokiantį.

Bartui padarius trumpą pranešimą apie savo skridimą, vienas laikraščio reporteris jį užklausė:

— Kai mes atvykome prie lėktuvo, radome jus besijuokiantį. Ką tai reiškė? Ar džiaugėtės, kad laimingai sugrįžote?

Aišku, šitas žmogus negalėjo įsivaizduoti, kad kas nors linksmo galėtų įvykti tokio skridimo metu.

— Ne, — skambėjo Barto atsakymas, — nieko linksmo nebuvo atsitikę, tik aš galvojau apie tai, ką kažkada girdėjau iš vieno seno piloto - bandytojo. Jis tada pasakė:

— Šiuose skraidymo reikaluose tai, ko tu nežinai, tavyje sukelia siaubą. — O, jis turėjo tiesos! Kai gerai apie tai pagalvoji, tai gali pritaikyti daugelyje gyvenimo atvėjų. Suliet. **psl. E.Radvenis.**

MIELI BROLIAI IR SESĖS! JEI NORITE PADĖTI "SK. AIDUI", PRATĘSKITE SAVO PRENUMERATAS TUOJAU. ĮSIJUNKITE Į DIDĮJĮ VAJŲ ŠIANDIEN!

KATĖS — ĮDOMŪS PADARAI

Iš visų žmogaus prijaukintų gyvulių katė yra daugiausia nepriklausomas ir savimi pasitikįs padaras. JAV iš 21 miliono kačių tik 50 nuošimčių gyvena namuose, kitos gi klajoja laisvėje ir savo sumanumo pagalba pačios save apsirūpina. Neretai joms tenka pergyventi labai sunkius laikus, bet katės pajėgumas apsisaugoti nuo pavojų ir vargą išvargti yra tikrai nepaprastas.

Norėdami geriau suprasti ką kačiukas gali iškęsti, prisiminkime įvykį Minervoje, Ohio, kai jis, praleidęs 36 valandas karštoje plytinėje krosnyje, nors nusvilęs ir ištroškęs, išliko gyvas.

Atsitiktinai penktadienio naktį katė buvo uždaryta plytinės krosnyje. Temperatūra krosnyje siekė 900 laipsnių Farenheito (482 laipsnių Celsijaus). Krosnis išbuvo uždaryta pusantros paros.

Sekmadienį, krosnį atidarius, nustebę darbininkai spoksojo į gyvą katę, kuri svyruodama iššliaužė iš krosnies. Jos kojų padai buvo nudegę, viršugalvis nusvilęs, nosies galiukas suanglėjęs ir visas kūnas sudžiūvęs kaip sausainis.

Dr. W. Orras, apskrities veterinorius, davė apkepusiai katytei raminančių vaistų, įšvirkštė į veną maisto ir aptvarstė nudegintas vietas. Po poros dienų katytė jau šoko į jo švarko sterblę prašydama maisto. Darydamas pranešimą Amerikos Veterinorių Sąjungai, Dr. Orras pareiškė, kad jis, rūpestingai su plytinės direktoriumi ištyręs šį įvykį, nustatė, kad nėra jokios abejonės, jog katė tikrai pusantros paros išbuvo baisiame karštyje ir išliko gyva. Tyrinėtojai patvirtino, kad krosnyje katė negalėjo surasti vėsesnės vietos kaip 600 laipsnių Farenheito (315 laipsnių Celsijaus).

Katė, būdama nepaprastai ištverminga, taip pat pasižymi ir tuo, kad gali nujausti žemės drebėjimą. Įžymus vokiečių psichologas Hans von Henting'as nustatė, kad katė yra "gyvulys — seismografas" (seismografas — prietaisas žemės drebėjimui žymėti).

"Prieš pat žemės drebėjimą", sako mokslininkas, "katės ausys būna įtrauktos, kailis pasišiaušęs. Jos visas kūnas dreba ir akys žiba. Dažnai ji gailiai kniaukia".

Tą yra pastebėję ir kiti tyrinėtojai. Manoma, kad katė reaguoja į atmosferos elektrą, kuri atsiranda ore anksčiau negu drebėjimas pasiekia žemės paviršių.

Dažnai kalbama, kad katės, nuvežtos šimtus mylių nuo namų, sugeba surasti kelią atgal, pav., spėjama, kad viena katė, nepaisant kalnynų ir dykumų, parėjo skersai visą Amerikos žemyną ir grįžo namo. Iki šiol šie teigimai nėra mokslo patvirtinti. Antra vertus, negalima juos ir paneigti, nors tiksliai atpažinti tą pačią katę labai sunku, nes eilinė katė labai panaši į tūkstančius kitų kačių.

Tačiau, esama mokslinių duomenų, kad kai kurios šios kačių grįžimo namo istorijos yra visiškai tikros. Kolumbijos universiteto profesorius Gates rašo, kad katė turi savotišką krypties pojūtį, kuris dažnai veikia kompaso tikslumu. Kelis kartus katės būdavo nuvežamos val-

Clevelando šauniosios akademikės skautės . . .
Nuotr. V. Bacevičiaus.

Išradingi vadovai suka galvas . . . Toronto Aušra . . . Iš kairės: v.sl. J. Danaitis, ps. L. Kalinauskas ir s. Č. Senkevičius.
Nuotr. v. Bacevičiaus.

timi į didelio ežero vidurį. Ten, jau nebematant sausumos, valtis būdavo daug kartų apsukama. Nežiūrint viso to, katė kniaukdama visada nukreipdavo galvą tiksliai į namus.

Tyrinėjimai parodė, kad katės taip negirdi ir nemato, kaip mes. Jos gyvena bespalviame ir begarsiame pasaulyje. Nors katės ir reaguoja į įvairius šviesumo laipsnius, bet neskiria spalvų; jos neįvertina muzikos, nes neatskiria vienos gaidos nuo kitos. Prof. Gates pastebėjo, kad katė nemato skirtumo veido išraiškoje. Ar šypsosiesi ar būsi susiraukęs, katytei visvien. Daugumas daiktų joms tėra tik miglotos apybraižos.

Priešingai visų nuomonei, visiškoje tamsoje katės geriau nemato už žmogų. Bet jos gali geriau matyti kaip žmogus neaiškioje ir blandžioje šviesoje. Taip pat jos gali geriau eiti visiškai sutemus, nes ūselių pagalba jos "jaučia" kelią.

Kačių sumanumas ir "asmenybės", panašiai kaip ir žmonių, labai skiriasi. Kaikurios jų neįtikimai sumanios, kitos gi — visiškai kvailos. Laboratoriniais tyrimais nustatyta, kad ir katės serga nervų pakrikimu, kurį sukelia tie patys veiksniai, kurie būna žmonių dvasinio pakrikimo priežastimi.

Kačių "asmenybės" sudėtingos. Dažnai sunku suprasti jų "protavimą" ir numatyti jų elgesį. Pav., paimkime ponios Curtis, Plainvillėje, Conn., katę. Nežinia, ar jos katė viena iš gudriausių ar viena iš kvailiausių kačių pasaulyje. Neseniai, lakdama pieną iš dubens, ji pamatė prie dubens priėjusią pelę. Katė atsargiai pasitraukė ir leido pelei gerti. Vėliau susirietė į kamuolį ir užsnūdo. Ponios Curtis nuomone jos katė yra arba labai kvaila, nes nepažįsta pelės, arba labai gudri, nes nori ją geriau nutukinti, kad vėliau turėtų geresnį užkandį.

Sekantis atsitikimas rodo, kaip yra sunku tirti katės "protavimą".

R. Steinerio šeima Portlande, Oreg., keletą mėnesių negalėjo jokiu būdu suprasti, kodėl jų namų priekinės durys atviros ištisą parą. Jie pasislėpė už gyvatvorės ir pradėjo sekti.

Maždaug po valandos pasirodė jų Siamo katė. Ji tyliai užšliaužė ant prieangio ir, stebėdamas stambias duris, sustojo. Vėliau ji pašoko, viena letena pagriebė durų rankeną, antrąja paspaudė durų sklendę, užpakaline koja spyrė į duris ir įėjo vidun. Vietiniam laikraščiui abejojant šiuo katės pokštu, buvo patiekta šio įvykio nuotrauka.

Nors katės jau tarnauja žmonijai kaip pelių gaudytojos, bet jų didesni gabumai dar turi būti įvertinti.

Pav., Hermosa Beoch, Kalifornijoje, poniai Swanson, senyvai moteriai, beveik visiškai aklai, vienišai gyvenančiai mažoje pirkelėje, katė yra jos akys. Tai balta persų katė vardu Baby. Jos šeimininkė, kuri gali atskirti tik šviesą nuo tamsos, būdama mieste, visiškai priklauso nuo katės. Jai einant gatve, katė bėga priekyje. Kai aplink šeimininkę yra žmonių, ji stovi prie jos. Žmonėms pasišalinus, ji vėl kniaukdama bėga pirmyn. Jei gatvės kryžkelėje eina automobiliai, Baby atsiremia į jos kojas ir mosuoja ilga uodega. Iki šiol katei pavyko apsaugoti šeimininkę nuo bet kokių nelaimingų atsitikimų.

Pagal J. Barleycorn'o pranešimą, kartais katės nukrypsta nuo tiesaus kelio ir

tampa ... girtuokliais. Matyti, kad šioms katėms nepakanka pieno dubens, jei jame nėra šiek tiek džino, viskės ar kito alkoholinio gėrimo. Sakoma, kad esama kačių, kurios mėgsta panerti ūselius putotame alaus bokale. Kiek šios žinios tikros, nėra nustatyta, bet moksliniai tyrimai daleidžia, kad katės, tapusios gėrimo velnio mokiniais, serga nervais.

Midwesto universiteto tyrimais nustatyta, kad normalios katės paprastai nepaliečia tokio gėrimo, kuriame yra bent šiek tiek alkoholio. Laboratoriniais tyrimais gi įrodyta, kad neurotinės katės mėgsta alkoholinius gėrimus.

Universiteto kačių tyrinėtojai išmokė dešimt kačių atlikti įvairius pokštus, pav., pasirodžius raudonai šviesai, atidaryti dėžės dangtį, pagal skambučio signalą atlikti specialius veiksmus ir tt.

Taip išlavinę kates, tyrinėtojai sumanė ištirti, ar šios katės, būdamos apygirtės, pajėgs atlikti šiuos pokštus. Jie davė joms dubenį pieno, turinčio 5% alkoholio. Katės šio gėrimo nelietė. Tada mokslininkai nutarė kurį laiką neduoti joms jokių skysčių, norėdami patroškinti. Po dviejų ar trijų dienų, šešios katės taip nusilpo ir ištroško, kad pradėjo lakti šį pieno ir alkoholio mišinį. Likusios keturios net ir tada atsisakė gerti tokį mišinį. Bet kita kačių grupė, kuri nebuvo normali — serganti neuroze — labiau mėgo alkoholinį mišinį kaip paprastą pieną. Tiesa, apygirtės katės nebepajėgė atlikti tų pokštų, kuriuos, būdamos blaivios, atlikdavo.

Daugelis nemėgsta kačių, nes jos žudo paukščius. Tikrai, šis palinkimas žudyti mūsų plunksnotus draugus joms

Mūsų nuolatinis foto-korespondentas ps. V. Bacevičius iš Clevelando Arizonos kalnuose. Tai tik viena iš vietų, kurias jis šiais metais keliaudamas po JAV aplankė ...

labai daug pakenkė. Tačiau nedaug žmonių supranta, kaip lengva išmokyti katės neliesti paukščių. Vadovaujančio universiteto ir New-Yorko Zoologinės D-jos atlikti tyrimai parodė, kad toks mokymas trunka tik keletą minučių, ypač jei jis pradedamas nuo jauno kačiuko.

Du sėkmingi mokymo būdai yra šie:

1. Vienas asmuo tvirtai laiko kačiuką, tuo tarpu kai antrasis laiko paukštį prie katės galvos. Paukščiui leidžiama keletą kartų suduoti aštriu snapu katei per nosį. Katė šios pamokos niekuomet neužmirš. Nuo šio laiko ji iš tolo vengs net ir labiausiai bejėgio paukščio. New-Yorko Zoologiniame parke taip "išmokytos" katės niekuomet neliesdavo paukščių.

2. Antrasis būdas remiasi tuo pačiu

Los Angeles broliai savo stovykloje su Rajono vadeiva ps. V. Pažiūra.

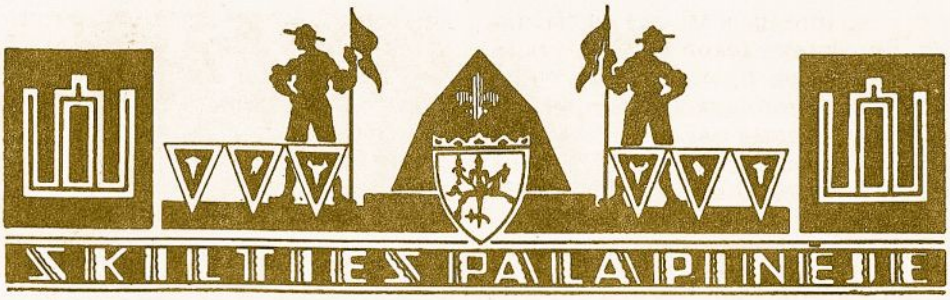

SKILČIŲ RANKŲ DARBELIAI

Žiemos metas skiltyje gyvenime yra mokymosi, tobulinimosi ir pasirengimo vasaros praktiškam skautimui. Žiemos skilčių sueigų metu vienas ketvirtadalis laiko skiriamas skiltyje praktiškiems darbams — rankų darbeliams. Kokie rankų darbeliai dirbami? — Įvairių įvairiausi; pav. drožinėjimas peiliu, piaustymas piūkleliu iš fanieros, lipdymas iš molio, pynimas iš vytelių bei karnų (plaušų), piešimas ant popieriaus, medžio; piaustymas ant linoleumo, piaustymas ir rašymas ant medžio žievės ir pan. Kiekvienas skiltyje skautas pagal savo asmeninį pamėgimą ir pagal sugebėjimą pasirenka tokius rankų darbelius, kuriuos bedirbdamas jis justų savęs tobulinimąsi, praleistų laiką naudingai ir viduje pajustų, kad skautų bendruomenėje jis gali ne tiktai imti, bet ir kitiems duoti.

Skilčių sueigų metu geriausia tokius darbelius nukelti į sueigos pabaigą, kad, reikalui atsiradus, darbo laiką būtų galima pratęsti ir darbeliai nesutrukdytų normaliosios skiltyje programos. Geriausia, kad rankų darbeliai skiltyje sueigos metu būtų pradedami, o namuose užbaigiami. Sekančios sueigos metu jie atnešami parodyti ir įvertinti.

Kam darbeliai dirbami? — Papuošti skiltyje buklą, vasaros meto skiltyje, draugovės, vietininkijos ar tunto rengiamos skautiškos parodėlės eksponatams; žaislai padovanoti sergantiems vaikams ligoninėse; papuošti skauto darbo stalą (kur atlieka mokyklos namie užduotus darbus) namie; įvairūs darbeliai, specialiai užsakyti privačių asmenų (už juos pagal susitarimą galima imti atlyginimą dovanų būdu — padidinti skiltyje kasai vasaros iškylų bei stovyklų būsimoms išlaidoms); žaislai papuošti kiekvieno skiltyje skauto skautiškus kampelius — sienas — namie ir tt.

Visi šie darbeliai yra atliekami ilgaisiais rudens ar žiemos vakarais, kada skautai neturi progos praleisti laiko ore dėl lietaus, sniego ar šalčio. Skiltininkas, spalio, lapkričio mėnesiais skiltyje sueigų programose įtraukia punktus, kurių metu patikrina, kad kiekvienas jo skiltyje skautas susidarytų planelius, kokius darbelius jis dirbs. Jei patys skautai temų nepajėgia pasirinkti, skiltininkas ateina į pagalbą. Taip pat skiltininkas padeda pasirinkti ir medžiagą, iš kurios darbeliai bus daromi; reikalui esant, visa skiltis gali padaryti iškylą į krautuves darbeliams medžiagos nusipirkti arba iškylą į gamtą tokios medžiagos pasirūpinti; pav. medžio žievės, vytelių, karnų, molio, smėlio ir tt. Skiltininkas turi griežtai prižiūrėti, kad tokia medžiaga būtų imama teisėtu būdu, prisilaikant skautų įstatų. Medžiagą suradęs, kiekvienas skautas ją individualiai parsineša į namus ir prirengia darbui taip, kad sekančią sueigą jau be dvejojimo galėtų darbelį pradėti.

Kaip ir kokias temas pasirinkti darbelims? — Pirmiausia, tai yra kiekvieno skauto asmeninis klausimas — ką jis mėgsta? — Skilties ar draugovės buklui reikalinga stalo, kėdžių, suolų; skiltyje buklo sienos yra visai tuščios — reikia keletos gamtos ar gyvulėlių paveikslų; draugininkas rengia Kalėdose ar kita kuria proga išvyką į miesto ligoninės vaikų skyrių — reikia žaislų 5-10 metų amžiaus vaikams; Kalėdų metu tuntas

---

dėsniu. Atgabenkite kačiuką prie vištos perekšlės, saugojančios savo viščiukus. Vos tik kačiukas ištiesia leteną, norėdamas pagrobti vieną iš viščiukų, oi, varge, vargeli mano! — perekšlės aštrus snapas suduoda kelis stiprius smūgius kačiukui per galvą. Tyrinėtojų nuomone, šiek tiek tokios rūšies "vaistų" pakanka visam katės gyvenimui. **J. S.**

daro bendrą eglutę, kuri bus puošiama tik rankų darbo žaislais; kurio nors skauto mamytė nori papuošti rūsį, namo palėpę ar šiaip kambario sieną — jai kur kas bus maloniau, jei tai padarys sūnus. Svečiams paklausus, kieno paveikslas nutapytas vandeniniais dažais ant sienos arba kieno paveikslo rėmas padarytas — jos sūnaus, skauto! Renkantis darbelių temas reikia nepamiršti mūsų tautinių motyvų, pav. jau kažin ar bežino skilties skautai, kaip iš molio galima nulipdyti Dionyzo Poškos aprašytą Baublį? Iš to paties molio nulipdyti Gedimino Kalno (Vilniuje) senosios pilies griuvėsius; Kauno Karo Muziejaus bokštą; Nežinomojo Kareivio paminklą; padaryti iš molio visos Lietuvos žemėlapį bareljefo būdu; nulipdyti mūsų karalių ir kunigaikščių biustus; iš fanieros išpiauti Vytį, jį nudažyti sidabriniais dažais ir įrėminti ant raudono fono; peiliu iš medžio išdrožti skauto kaklaraiščiui žiedą; pačiam tik peilio pagalba pasidaryti skauto vyčio lazdą ir ją pagražinti (tai liečia tik vyčius ar būsimus vyčius!); iš vytelių padaryti krepšelius gėlėms bukle ant sienos ar palubėje pakabinti; iš vytelių krepšį popieriams; ant popieriaus vandeniniais dažais nupiešti skilties vardo žvėrelį gamtos aplinkoj; nupiešti mūsų s-gos įkūrėjo Lordo Baden - Powell'io paveikslą; nupiešti šaržus iš skilties skautiškojo gyvenimo; iš linoleumo išpiaustyti mūsų skautiškos lelijos emblemą, Vyties Kryžių, Gedimino stulpus, Šv. Jurgį kovojantį su slibinu; ant beržo skiedros aliejiniais dažais nupiešti paveikslą, vaizduojantį Lietuvos kaimą — sodybą su stogų žirgeliais, šulinį su svirčia, daržėlį su Rūpintojėliu; ant medžio, geriausia beržo žievės, išrašyti Lietuvos Himną, jį įrėminti į tautiniais motyvais iš fanieros išpiaustytus rėmus ir pakabinti bukle; jei kas iš skilties skautų gali įsigyti įrankius ir išmoksta ant medžio rašyti deginimo būdu, galima labai gražių motyvų išdeginti; iš kviečio ar rugio šiaudų galima nupinti krepšelius, Kryžių, Kalėdų eglutei žaislelius; tuos įvairius darbelius galima išvardinti puslapių puslapiais. Svarbiausia, kad temos būtų pasirinktos tautiniais, religiniais, skautiškais ar visuomeniniais motyvais. Skiltininkas tikrindamas pasirenkamas temas, turi nujausti, ar skautas yra pajėgus pasirinktą darbą iki galo atlikti. Skiltininkas turi prižiūrėti, kad pradėtas darbas būtų iki galo užbaigtas. Jei manoma darbo neužbaigti, geriau jo visai nepradėti! Skilčių rankų darbeliai yra vienas iš skautiško auklėjimo metodų, kur jauni skautai iš mažens yra pratinami pasirinkti amatą, kuris ateity gali tapti jų gyvenimo kelrodžiu.

senis lapinas che-che

Gulbės rauna ropę Elizabeth, N. Jersey.

(tąsa iš nr. 9)

Ne, pelkėtame paviršiuje neaugs tokia vėšli žolė.

Vėl suplakiau mulą, bet jis manęs neklausė.

Kai kas pasirodė įtartina. Nulipau ir pradėjau tirti. Viešpatie, tikrai pelkė!! Koks protingas mano mulas!...

Įšokau į balną ir pasukau kita linkme.

Per šimtą žingsnių vėl tas pats — mulas sustojo ir nenorėjo eiti. Vėl pasukau nauja kryptimi — vėl tas pats. Nejau patekau į pelkes?... Juk tai baisu! Buvau girdėjęs, kad Peru pelkėse žuvo daug žmonių...

Tolumoj pro dantytas medžių viršūnes leidosi saulė.

Veltui į visas puses blaškiausi, iš pelkių išjoti jau nebegalėjau. Kaip vėliau paaiškėjo, klydau į jas vis toliau ir toliau.

Manau, kad geriausiai būtų buvę, jei būčiau leidęs pačiam mului ieškoti teisingo kelio. Esu tikras, būtume gerai išklydę. Bet ši mintis man tada neatėjo.

Pamažu pradėjo temti.

Staiga po mulo kojomis trūko linksinti velėna ir įklimpome į išsiveržusio juodo purvo masę. Nei pirmyn, nei atgal, nei į šoną. Mano gyvulys tartum priaugo prie žemės. Kraipo galvą, sukasi ant vietos, virpa.

Kas bus?... Dairiausi šen ir ten. Gal surasiu kokią išeitį?

Per dešimts, o gal penkiolika pėdų, pilkuose prieblandos šešėliuose, vos įžiūrėjau pusiau pasinėrusį į dumblą didoką medžio stuobrį. Taip, tai bus geriausia mums atrama. Netoli jo dar riogsojo keli tokie stuobriai. Jei mulas sukauptų visas jėgas, be abejo, užšoktų ant jo.

Patempiau pavadžiais — mulas nei iš vietos. Pradėjau plakti, negailestingai badžiau pentinais. Vargšas gyvulys neteko kantrybės, atsistojo piestu ir, padaręs šuolį, šoko ant minėto stuobrio.

— Dabar bus geriau. Jei esame čia, galėsime ir aušros sulaukti. O tada, gal kaip nors, išlysime iš pelkių... — vos spėjau apie tai pagalvoti, tuoj supratau, kokią didelę klaidą esu padaręs.

Nespėjom atsidurti ant nelemto stuobrio, kaip jis... sušnypštė, visas sujudo, nerangiai pasisuko mums iš po kojų, nušliaužė toliau ir pasinėrė į dumblą. O, Viešpatie!... Tai, ką palaikiau stuobriu, buvo milžiniškas krokodilų veislės kaimanas, neturįs mažiausio noro būti mūsų atsparties tašku...

Mulo kojos nuslinko nuo jo nugaros ir įlindo į tirštą dumblą. Mes dar daugiau įklimpome. Ir... dabar be pašalinės pagalbos iš ten jau nebegalėjome išeiti.

Kiek nuo išgąsčio atsipeikėjęs, vėl ieškojau būdo išsigelbėti. Deja... neradau jų nei vieno.

Tiesa, mėginau grįžti į pirmykščią vietą, bet tuojau nuo to atsisakiau. Po mūsų kojomis buvo per daug minkštas dumblas, kuriame, nušokęs nuo balno, iš karto įklimpau iki kelių. Šiaip taip vėl įkopiau į balną ir taip kurį laiką galvą nuleidęs sėdėjau.

Mano mulas dabar buvo visai ramus. Matyt, ir jis suprato pavojų, todėl nė nesijudino, nes kiekvienas krustelėjimas dar daugiau pablogintų padėtį. Dabar šis vargšas gyvulėlis kartais atsukdavo į mane galvą, žiūrėdamas liūdnomis akimis lyg išmetinėjo, kantriai laukdamas išsigelbėjimo. Man pasidarė gaila gyvulio ir būčiau kam nors daug sumokėjęs, jei nors jį išgelbėčiau...

Krante, jei taip galima pavadinti pelkės kraštas, lodamas bėgiojo mano ištikimas Hektoras. Kelis kart mėgino artintis prie manęs, bet kiekvieną kartą įklimpdavo ir gailiai staugdamas turėdavo grįžti atgal.

Mano padėtis, kaip atrodo, buvo nepavydėtina. Tokios padėties jums nelinkiu. Taip, nelinkiu net blogiausiems savo priešams.

Drebančia širdimi sekiau, kaip mulas palengvėle klimpo vis gilyn ir gilyn. Stebėjau, kaip biaurus ir limpąs purvas kilo vis aukščiau ir aukščiau. Jau siekė mano kelius ir greitai turėjo pasiekti mulo nugarą

Žiūrėdamas į laikrodį apskaičiavau, kad kas ketvirtadalis valandos nugrimzdame po 5 centimetrus. Taigi, iki vidurnakčio aš būsiu pasinėręs iki pečių, o po to ateis... mirtis!

Nuskęsti purve — juk tai baisu!.. Bet ir išsigelbėti nėra mažiausios vilties... Tik pagalvokit, kas gi mane galėtų surasti šių didžiulių girių tankmėje ir dar tarp mirtį nešančių pelkių? Buvo juokinga ko nors tikėtis. Bet... vis tik tikėjaus, lyg tas skęstantis, kuris griebiasi net už menkiausio šiaudelyčio.

Laikas bėgo, o mes grimzdome taip tiksliai, tartum mano apskaičiavimas būtų padarytas kambary prie rašomojo stalo...

Aštuntą valandą aš buvau nugrimzdęs jau aukščiau kelių ir apie 20 centimetrų liko iki mulo nugaros.

To maža... Mūsų kančios dar padidėjo. Iš kažin kur atskrido debesys moskitų ir taip negailestingai kandžiojo, lašas po lašo siurbė kraują, rodos tyčiodamiesi mano bejėgiškumu. Negalėdamas apsiginti, apsidengiau galvą šilkine skarele. Tas beveik kiek padėjo, nors ne visai — mažosios biaurybės lindo po skarele ir dar skaudžiau gėlė.

Atėjo devinta valanda.

Hektoras aplink šokinėjo ir gailiai cypdamas reiškė savo užuojautą. Paskui sustojo, pirmomis kojomis pritūpė, pakėlęs snukį gailiai sustaugė ir vėjo greitumu kažkur dingo.

Kodėl jis pabėgo? Gal kokį grobį nusivijo?

Rėkiau, šaukiau, verkiau iš baimės ir nusiminimo. Bet kas iš to? Kas?.. Paskui sukandau dantis, nutilau ir tylėjau.

Virš girios patekėjo mėnulis ir viską užliejo savo gražiais spinduliais. Ar ne keista? Vakar gėrėjausi tokiu pat vakaru. O šiandieną? Šiandien atiduočiau jų milijoną už vieną vienintėlę šaltą, bet saugią naktį brangios tėviškės laukuos.

Mėnulio šviesa atgaivino visą mišką. Plėšrių žvėrių staugimas susimaišė su pagauto grobio kaukimu. Iš tolo ir iš arti girdėjosi biaurių kaimanų cypimas.

Vis giliau ir giliau grimzdome — jokiu būdu negalėjau nei minutei atitolinti nuo savęs tą baisiąją žiaurios mirties šmėklą.

Tai šen, tai ten šlamėjo įvairių skraiduolių būriai. Retkarčiais žibančiom akim praskrisdavo kraugeriai šikšnosparniai.

Staiga, nedaugiau kaip per 10—15 metrų nuo manęs, išgirdau šnypštimą ir pamačiau atšliaužiantį didžiulį kaimaną, trokštantį aukos.

Mane pagavo neapsakomas pyktis. Ištiesiau šautuvą ir šoviau tai biaurybei tiesiai į pravirus nasrus.

Didelis kūnas suvirpo mirtingam mėšlungio trūkčiojime ir nugrimzdo į pelkę...

Patenkintas nusikvatojau.

Paskui šaudžiau į kiekvieną besiartinantį kaimaną. Tik tokiu būdu galėjau nuo jų laikytis atitinkamam nuotoly ir išlikti nepaliestas — gyvas.

Pažiūrėjau į laikrodį — gyventi man liko ne daugiau kaip dvi trys valandos.

Šaudžiau ir šaudžiau tikėdamasis gal kartais šūvių garsas atves ieškančius manęs medžiotojus.

Iki 12 valandos išeikvojau visą šaudomąją medžiagą ir šautuvą užtaisiau paskutiniu šoviniu. Šis šovinys turėjo liūdną paskirtį. Jo kulipka nutariau sutriuškinti mano gerojo mulo galvą, kada bus atėjus paskutinė jo valanda. Gyvulys užsipelnė, kad išgelbėčiau jį nuo bereikalingų kančių.

Vėl žvilgterėjau į laikrodį. Baigėsi devintoji mano baisios kančios valanda. Dar valanda, o jeigu pusantros ir...

Buvau nugrimzdęs iki krūtinės. Mulo visas kūnas pasinėrė ir kyšojo tik galva. Nutariau palaukti dar 30 minučių ir paskui jį nušauti.

Išsiėmęs laikrodį skaičiau. 10, 15, 27 minutės...

Širdis krūtinėje plakė, daužyte daužėsi.

Jau, jau paskutinės minutės! Rankos drebėjo. Prikišau šautuvo vamzdį mului prie galvos ir paliečiau šūvio nuleidžiamąjį įtaisą. Buvau pradėjęs spausti, kaip kažkoks susimaišęs su girios šlamesiu garsas atkreipė mano dėmesį.

Sukaupęs paskutines jėgas klausiausi.

Tikrai, kažkur nakties tyloj paskendusios girios vidury buvo girdėti lyg lojimas. Paskui, rodos, arčiau, arčiau aidas skambtelėjo.

Visas virpėjau...

Pagaliau nebuvo abejonės — lojo mano mylimas šūnelis, lojo Hektoras. Bet taip garsiai lojo, kaip niekad prie manęs nelodavo.

MŪSŲ DIDŽIOJI ŠEIMA

Skyrių veda s. Č. Senkevičius, 17 Lumbervale Ave, Toronto, Ont. Canada.

PIRMIJOS PASTOGĖJE

* JAV sąjunginio vidurio rajono vadu nuo š.m. rugpiūčio mėn. 26 d. paskirtas s. Algirdas Aglinskas.

* v.s. R. Spaliui iš Anglijos rajono vado pareigų pasitraukus, naujuoju vadu nuo rugpiūčio mėn. 26 d. paskirtas s. Kazys Vaitkevičius.

SESERIJOS VADIJOS PASTOGĖJE

* Seserijos atstovė "Sk. A". redakcijoje ps. J. Liesytė bendraraščiu Seserijos vadovėms ir vienetams ragina visas seses į "Sk. A". išlaikymo darbą. Laukiama iš vienetų daugiau medžiagos korespondencijomis, straipsniais, iliustracijomis. Kviečiama visoms nuoširdžiai įsijungti į naująjį vajų. Ji rašo: "Sk. Aidas" yra MŪSŲ žurnalas. Jis turi augti, turtėti ir gražėti. Tad į darbą, sesės!"

* Socialinio Skyriaus vedėja v.s. K. Kodatienė savo pirmuoju bendraraščiu apibrėžia šio naujo Vadijos Skyriaus paskirtį: išugdyti mergaitėse skautišką širdies jautrumą ir paskatinti visas skautes, kad be būtinų individualių gerų darbelių, vienetai VIS DAUGIAU REIKŠTŲSI BENDRU KOLEKTYVINIU DARBU ARTIMO MEILĖS SRITYJE. Artinantis Kalėdoms, kiekviena vadovė kviečiama kartu su vyr. skautėmis pagalvoti, kokį gerą darbą vienetas galės atlikti užjūrio sesėms ir broliams paremti.

BROLIJOS VADIJOS PASTOGĖJE

* New Yorko vietininkui s. A. Samušiui iš pareigų pasitraukus, naujuoju vietininku patvirtintas s.v. v.sl. Romas Kežys (100 Cook Street, Brooklyn 6, N.Y.).

* Brolijos lietuviškos dainos varžybų pabaiga nukelta į 1955 m. kovo mėn. 4 d.

*

Pykštelėjo paskutinis šūvis. Žinoma, dabar šoviau ne į vargšą mulą, bet jau aukštyn — į orą. Atsakymui tuojau išgirdau kelis šūvius.

— Nejau aš būsiu išgelbėtas?... — blykstelėjo mintis.

Ilgai laukti nereikėjo. Netrukus pamačiau linksmai atjojant medžiotojų būrį. Jų tarpe buvo ir farmeris Labama. Visų priešaky, šokinėdamas ir linksmai lodamas, bėgo mano Hektoras.

Jūs negalėsit įsivaizduoti koks buvo džiaugsmingas mūsų susitikimas!..

Akimirkoj medžiotojai iš šalimais augančių krūmų prikirto žabų ir padarė tiltą, kuriuo buvau iš dvokiančio, biauraus purvo ištrauktas. Greit išgelbėjome ir jau visai skęstantį mano mulą.

Na, ar tai ne laimė? Tik pagalvokite, ar tai ne laimė?..

Dar ir dabar, kada aš apie tai pagalvoju, man darosi malonu, nes tai buvo tokios malonios minutės, kurių aš niekad neužmiršiu, nors tektų gyventi net šimtą metų.

Tur būt jau žinote, kas mane išgelbėjo?

Ogi vėl mane išgelbėjo mano mylimas Hektoras! Protingas šuo, matydamas nieku negalėsiąs padėti, paliko mane pelkėje, o pats nubėgo ieškoti pagalbos kitur. Atbėgęs į farmą pakėlė didelį lermą. Cypdamas pešiojo Labamą už skvernų ir nenusiramino tol, kol nėjo paskui jį.

Nors nuo tos Peru pelkėse praleistos nakties praėjo daug metų, bet visada tą baisų mano gyvenime įvykį ne tik prisimenu, bet su didžiausiu malonumu ir kitiems papasakoju.

Jūs, malonūs berniukai, niekad nenuskriauskit jokio šunelio ir niekad neleiskit kitiems jų skriausti. O kada pamatysite protingom akim į jus žiūrint šunį, prisiminkit apie mano Hektorą ir žinokit, kad ir tas į jus taip nuoširdžiai žiūrįs šuo, atsitikus pavojui, tikriausiai ryžtųsi gelbėti jūsų gyvybę.

Iš visų naminių gyvulių šuo buvo, yra ir bus geriausias žmogaus draugas!

Laisvai išvertė **Aug. Stankevičius.**

* Pagal VS "Krivulę" iš š.m. spalių mėn. 20 d. Brolijos Vadija skelbia skautininkų registraciją iki š.m. gruodžio mėn. 1 d. Anketos gaunamos Skautininkų Skyriuje: v.s. V. Skrinskas (250 Hallam St., Toronto, Ont.). Registruotiems skautininkams išduodami liūdymai.

KANADOS RAJONAS

Montreal, Que.

* Toli nuo kasdieninio triukšmo Laurentian kalnuose, išsiskirstę šešiose indėniškose palapinėse, pradėjome Ragainės stovyklą, kuri tęsėsi nuo liepos 24 d. iki rugpiūčio 1 d. Pirmosios stovyklos dienos buvo skirtos stovyklavietės įrengimui. Tolokai nuo žmonijos, tarsi džiunglėse, teko nukirsti žolę, išretinti krūmus, išlyginti žemę, ir tiesiog įtupdyti palapinę. Vilkiukai, sulig žole didumo, jau tretį kartą stovyklaudami, patys sugeba iškelti palapinę ir sutvarkyti guolius. Vyčiai kasa ugniakurą ir skuba ištempti ūkio palapinę, nes lietus vos vos besilaiko debesyje. Ir mūsų kapelionas, tėvas J. Raibužis, S.J., kaip senas skautas, vienui vienas iškėlė į padangę smailą palapinės viršūnę. Neužilgo stovyklą apgaubė sunkiai beįsikuriančio laužo dūmai, o tuo pačiu visus pakuteno iš virtuvės besiskleidžią skanūs kvapai - pirmieji stovykliniai pietūs.

Rodos, viena diena kaip ir kita - pamaldos, vėliavos pakėlimas, užsiėmimai, laužas, o vistik jos skyrėsi, kaip diena ir naktis. Neišbrendamuose takuose vos įžiūrimi kelio ženklai vienus veda į topografijos pratimus. Štai medžio viršūnėje sėdi žvalgas ir signalizuoja apie "priešo" klastingus judesius. Kitą dieną tie patys "priešai" pina plaustą, tarsi kėsindamiesi apleisti stovyklą ir pasekti Robinzono Kruzo pėdomis. Ir kada vakare, pavargę bet laimingi visi susėda prie spraksinčio laužo, kada kiekvienas nejučiomis lazdos galu ima ugnin stumdyti nuodėgulius, tada pajuntama, kaip šios galingos gamtos prieglobstyje išmokstama pagrindinio dėsnio - draugiškumo ir sugyvenimo.

Stovykla yra gyvenimo mokykla. Stovykloje ypatingas dėmesys buvo kreipiamas į specialybes ir patyrimus. Daugelis išlaikė virėjo, plaukėjo, sanitaro, pėdsekio ir atleto specialybes. S. Paulauskas ir H. Renkys, išlaikė trečiąjį patyrimo laipsnį, davė skauto įžodį.

Su dideliu entuziazmu buvo ruošiamasi laužams. Deja, lietingas oras daugelį šių laužų išblaškė, vienok niekuomet nesugadino puikios nuotaikos.

Vieną ūkanotą rytą stovyklon netikėtai atsilankė buvęs Brolijos Vadeiva ps. J. Vilimas su šeima. Praleidęs dienelę montrealiečių tarpe ir atlikęs gerąjį darbelį - lyjant įkūręs laužą - patraukė namų link.

Ir taip, rodos, vos spėję susidraugauti ir susigyventi, sulaukėme paskutinės stovyklos dienos. Įsakymai. Malda. Himnas. Taip neįprasta; beveik pačiame vidurdienyje. Su kuprinėmis, maišeliais ir išsidrožinėtomis lazdelėmis, it seni draugai, spaudėme rankas vienas kitam, tardami: "Ar paskambinsi, Juozai?" O prieš savaitę jį sutikome pirmą kartą mūsų gyvenime. S.N.

JAV RAJONAS

Cicero, Ill.

* Šatrijos Raganos vyresniųjų skaučių būrelis surengė spaudos kovų didvyriams pagerbti vakarą, kuris įvyko š.m. spalių mėn. 9 d. Šv. Antano parapijos salėje. Vyr. skautės pačios sukūrė scenai veikaliuką - Aušra. Autorė vyr. skautė O. Ališytė. Veikaliukui epilogą ir prologą paruošė vyr. skautė J. Juškevičiūtė. Veikaliukas trumpas, vaizdus, ryškiai nusakąs ano meto lietuvių tautos kietą, žūtbūtinę kovą už tautos šventas prigimties teises - už spaudos laisvę. Reikia pripažinti, kad vaidintojai parodė scenos meninius sugebėjimus. Itin pasigėrėtinai motinos rolę suvaidino vyr. skautė I. Arnauskaitė. Veikaliuką režisavo p. J. Balutis. Tikro pasigrožėjimo sukėlė tautiniai šokiai, kuriuos šoko gerai pasiruošusios šokėjų 8-nios poros. Tautinius šokius išmokė nuoširdi skaučių bičiulė p. Jameikienė. Pianinu skambino skautė I. Cibulskytė.

Programa buvo trumpa, bet drūta. Vakaro rengėjos savo nuoširdžius talkininkus - p. Jameikienę ir p. J. Balutį apdovanojo lietuviška knyga. Iš gauto vakaro pelno rengėjos parems lietuvišką spaudą.

Vakarą rengiant daug pasišventimo parodė ir darbo įdėjo trys būrelio sesės: O. Ališytė, J. Juškevičiūtė ir I. Arnauskaitė. Negalima nutylėti ir tai, kad būrelio sesėms talkino ir vyčių būrelio skautai, taip pat veikią Cicero'je. Nebuvo apsieita ir be skaučių tėvelių paramos.

Vietos lietuviai džiaugiasi patrauklia skaučių veikla, jų stipriu tautiniu nusiteikimu. Audra Beržienė.

Chicago, Ill.

* Chicagos skaučių tuntininkė s. H. Plaušinaitienė ir skautų tunt. s. Br. Gurėnas rūpinasi skautų-čių rėmėjų veikimo sustiprinimu.

* Jūrų skautų gretos Chicagoje vis auga. Pastaruoju laiku planuojama suburti dar vieną jūrų skautų laivą. Džiugu, kad didėja lietuviškos jūrinės idėjos entuziastų gretos.

* Lituanicos skautų tunte spalių 17 d. prasidėjo drauginiukų kursai, kurie truks apie pusmetį. v.sl. Vikt. Kizlaitis paskirtas tunto reikalų vedėju. v.sl. R. Račiūnas

ALp(LK)3083
1954, Nr.11

yra Lituanicos tunto parengimų vadovas, o kartu yra ir choro bei tautinių šokių grupės seniūnas.

* Skaučių-tų tautinių šokių grupė po vasaros atostogų pradėjo intensyvias repeticijas. Repetuojama Lietuvos Vyčių salėje kas trečiadienį. -SKS-

Cleveland, Ohio.

* 10.000 Clevelando skautų šeštadienį spalių 9 d. visi vienu metu atliko didžiulį gerąjį darbą miestui. Buvo miela stebėti, kai uniformuoti skautai prie kiekvieno namo durų kabino plakatėlius eismo saugumui skatinti. Taip jie turėjo aplankyti 330.000 šeimų. Šiam žygiui pasisekus, panaši akcija prasidės visame krašte. -SKS-

* Clevelando DLK Kęstučio dr-vės vilkiukai su ps. V. Bacevičiu turėjo smagią iškylą Zoologijos sode.

* Sidabrinių vestuvių sukakčiai s. V. ir A. Šenbergai sulaukė daug mielų sveikinimų iš artimųjų ir skautų vadų. Jų tarpe sveikino LSB Vyriausiasis Skautininkas v.s. Stp. Kairys iš Toronto ir Clevelando Skautų Vietininkija su gyvų rožių puokšte. Skaityti sveikinimai ir Clevelando lietuvių radijo programoje. -SKS-

* Spalių 16 d. ps. V. Jokubaičio bute buvo Clevelando Skautininkų Ramovės sueiga. Joje buvo pasidalinta skautiškojo gyvenimo aktualijomis, pagerbtas v.s. V. Šenbergas jo sidabrinių vestuvių proga ir svarstytas LSB statuto projektas. Diskusijos dėl statuto projekto užtruko ketvertą valandų, įnešta naujų pasiūlymų ir kartu išlyginta bendra viso teksto redakcija. Sueigos dalyviai nuoširdžiai dėkingi namų šeimininkei p. O. Jokubaitienei už puikius kepsnius ir skanią kavutę, kuria ji visus pavaišino po sueigos.

* Didysis plepis: "Taip. Kai buvau Afrikoje, man po kojomis pasipainiojo liūtas. Neturėdamas šautuvo, čiupau kibirą vandens ir pyliau ant jo taip, kad jis pabėgo".

Nekantrusis klausytojas: "Tikra tiesa, aš kaip tik tuomet irgi buvau Afrikoje ir sutikau tą patį liūtą. Kai aš jį paglosčiau, jo kailis dar buvo šlapias".

* Ten buvo taip šalta", pasakojo garsusis Ašigalio tyrinėtojas savo varžovui, "kad žvakės užšaldavo ir mes jų nebegalėdavome užgesinti".

"O, tai nieko ypatingo", tęsė varžovas. "Ten kur mes buvome, buvo taip šalta, kad mūsų žodžiai sušaldavo į ledo gabalus ir mes turėdavome juos sulydyti, norėdami suprasti apie ką kalbėjome".

Boston, Mass.

* Senųjų Lapinų veik tris metus ėj tų pareigų pasitra išsirinko s.v.v.sl. Č. Kiliulį. Pavaduotoju ir toliau pasiliko s.v.v.sl. A. Levinas. Buvusiam vadui Lapinai labai dėkoja už jo įdėtą darbą, o patys ruošiasi naujiems darbo metams. Šiais metais Lapinai žada pasireikšti ne tiek bendram veikime, kiek savęs tobulinime.

* "Rambyno" stovykloje Lapinų būrelis padidėjo vienu vyčiu, psl. T. Sležu, kuris davė vyčių įžodį.

* Spalių 15 d. Senieji Lapinai skautų ir skaučių dr-vėms suruošė uždarą linksmavakarį. Buvo rodomas filmas iš "Rambyno" stovyklos, smagiai pažaista bei pasišokta. A. L.

New-York, N.Y.

* Po gražių vasaros stovyklinių dienų bei laužų ir vėl pradėjo dainuoti New Yorko skautų vyčių oktetas. Jis stropiai dirba su muz. Al. Mrozinsku. Oktete dainuoja Alf. Ilgutis, M. Ilgūnas, J. Lapurka, Vyt. Gobušas, R. Kežys, Vyt. Alksninis, G. Rajeckas ir L. Ralys.

Spalių 10 d. šis oktetas su keliomis dainomis dalyvavo pirmojo Lietuvos kariuomenės kapeliono kan. J. Meškausko 40 m. kunigystės sukakties pagerbime.

ANGLIJOS RAJONAS

* Rugsėjo 2-4 d.d. Valijoj įvyko K. Vaitkevičiaus suorganizuoti skiltininkų kursai, kuriuos lankė 10 skautų-čių. Nors ir per trumpą laiką daug ko išmokta ir pasiruošta atsakingam skiltininko darbui. Kursuose instruktoriais buvo: s.K. Vaitkevičius, ps. J. Bružinskas, ps. B. Zinkevičius, v.sl. J. Alkimavičius, v.sl. E. Šova ir v.sl. P. Bružinskienė. Vilkiukas.

* Jaunas medžiotojas: "Ar jūs žinote, kad tigras niekuomet nepuola žmogaus, kuris nešasi baltą lazdą?"

Senas medžiotojas: "Tikra tiesa, bet tas priklauso nuo to, kaip greitai jis tą lazdą nešasi".

Gal būt yra ir taip stovyklaujančių skilčių.